

1998-01-19

Olle Nordell

Verksamhetsberättelse 1997

Arbetsgruppen föreslår följande verksamhetsberättelse för 1997.

Vattenvårdskommittén har under året bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter	Suppleanter	Miljönämnd
Bo Lindblom v. ordf.	Hans Andersson	Eslöv
Mariet Brandwijk	Rebecka Phersson	Kävlinge
Göran Nyström ordf.	Hans Borg	Landskrona
Stefan Andersson	Kjell Kristensson	Svalöv

Arbetsgruppen har bestått av följande tjänstemän:

Representant	Ersättare	Miljöförvaltning
Eva Tronarp bitr. sekr.	Jan Löf	Eslöv
Björn Sanzén		Kävlinge
Högni Hansson sekr.	Olle Nordell	Landskrona
Thomas Arnström	Petter Ljungberg	Svalöv

I arbetsgruppens och kommitténs möten har även Gunnar Andersson på Länsstyrelsens miljöenhet deltagit.

Årsmöte

Årsmötet hölls den 5 februari 1997 i Landskrona. Till ordförande i kommittén till nästa årsmöte valdes Göran Nyström, Landskrona och till vice ordförande Bo Lindblom, Eslöv. Till sekreterare till nästa årsmöte utsågs Högni Hansson, Landskrona och till biträdande sekreterare Eva Tronarp, Eslöv. Ordförande, vice ordförande och sekreteraren utsågs att teckna kommitténs firma.

Vårsmöte

Vid vårmötet som hölls den 5 maj i Kävlinge redogjorde Johan Krook för vattenkontrollen under 1996. Högni Hansson redogjorde för 1996 års verksamhetsberättelse och innevarande års verksamhetsplan. Karin Emanuelsson berättade om sitt arbete med att informera lantbrukare och markägare om rapporten om natur- och rekreationsvärden längs Saxån och Braån. Olle Nordell visade diabilder från vattendraget. Mötet avslutades med en exkursion till de av byalaget restaurerade betesmarkerna vid Dösjebro. Mötet avslutades vid Dagstorps mosse.

Postadress	Kontorsadress	Telefon	Telefax	Postgironr
261 80 Landskrona	Stadshuset Drottninggatan 7	0418-79 849	0418-79403	1 23 45-5

Antal möten under året

Förutom ovan nämnda möten under verksamhetsåret har arbetsgruppen sammanträtt den 17 januari, 23 april, 28 augusti, 12 november och kommittén den 18 september och 5 december. Kommittén har haft 147 diarieförda ärenden under året.

Uppmärksamhet i massmedia

Kommitténs provtagningar av glyfosat och dess nedbrytningsprodukt AMPA har uppmärksammats i lokal, nationell och norsk press. TV radio samt facktidskrifter med inriktning på miljö och lantbruk har även tagit upp ämnet. Arbetet med att öka naturvärdena och rekreativsmöjligheterna längs vattendraget har även uppmärksammats.

Remisser

Kommittén har svarat på två remisser. Utdrag ur kommittén yttrande finns nedan.

En ny vattenadministration SOU 1997:99 - delbetänkande av Utredningen om avrinningsområden

”Saxån-Braåns vattenvårdskommitté motsätter sig att en ny vattenadministration inrättas på ett sådant sätt som skisseras i delbetänkandet SOU 1997:99.

1. De största problemen med att driva ett framgångsrikt och kostnadseffektivt vattenvårdsarbete är inte den administrativa strukturen utan avsaknaden av styrmedel och resurser.
2. Storleken på avrinningsdistrikten är för stora för att myndigheten skall kunna upprätthålla en god kontakt med regionala, kommunala och lokala aktörer.
3. Konsekvenserna av förslaget är svåra att överblicka eftersom de olika aktörernas framtida roller och befogenheter inte framgår tydligt.
4. Länsstyrelser som ej får den nya myndigheten (och därmed även mister ansvar för kalkning, miljöövervakning och eventuellt lantbruksfrågor) torde få svårigheter att bibehålla helhetssynen på miljöfrågorna. Detta torde innebära att arbetet med miljöproblemen i det aktuella länet försvåras.
5. Delbetänkandets stora antal särskilda yttranden antyder att förslaget har brister.
6. Införandet av ett nytt administrativt system kan medföra att kompetens går förlorad och fungerande samarbete skadas vilket medför att pågående vattenvårdande arbete tappar fart.

Kommittén anser vidare att eventuell avgift/skatt på vattenuttag och utsläpp av förorenat vatten konstrueras på ett sådant sätt att vattenvårdande åtgärder hos den aktuella aktören resulterar i lägre avgift/skatt och att avgiften/skatten återförs till respektive näring för vattenvårdande åtgärder.

Kommittén föreslår att de centrala myndigheterna avvaktar med att utforma ett nytt system för avrinningsområdesvis vattenadministration och väntar och ser om miljöbalkens miljökvalitetsnormer och EU:s ramdirektiv påkallar ett nytt system. Kommittén föreslår i stället att de centrala myndigheternas arbete för närvarande inriktas på att skapa bättre styrmedel och ökade resurser till det befintliga administrativa systemets vattenvårdande arbete. Miljökvalitetsnormer och åtgärdsplaner för landets avrinningsområden fastställs av centrala och regionala myndigheter (naturvårdsverk och länsstyrelse). Kommuner och länsstyrelser tillämpar sedan normerna i sin prövning, tillståndsgivning och övriga arbete.

Kväve från land till hav SNV rapport 4735

”Saxån-Braåns vattenvårdskommitté anser att det är viktigt och värdefullt att rapporten kommit till stånd och den ökar detaljeringsgraden i det befintliga kunskapsläget. Dock hyser kommittén oro för

att de föreslagna åtgärderna inte leder till att de nationella miljömålet rörande den 50 % iga reduktionen av kvävetransporten till havet uppnås.

Kommittén vill därför lämna följande synpunkter på rapporten "Kväve från land till hav":

1. Kommittén vill understryka vikten av att ny- och återskapande av våtmarker/dammar underlättas i både administrativt hänseende och underlättas ekonomiskt. I de regioner där dammar kan göra störst nytta i kvävereduceringshänseende och vara positivt för den biologiska mångfalden är de i regel dyrast att anlägga. Ett ekonomiskt stöd bör utformas så att åtgärderna genomförs där de har störst effekt.
2. Bland metoderna för att minska kväveläckaget från jordbruket vill kommittén framhålla det ekologiska jordbruket. Det ligger i det ekologiska jordbrukets natur att behålla närsalterna i jorden och minimera läckaget. Vidare kan bevattningsdammar där dräneringsvatten nyttjas utgöra ett viktigt komplement.
3. Det är kommitténs åsikt att kunskapsläget är tillfyllest och lämpliga åtgärder kända sedan flera år tillbaka. Kraftfulla åtgärder kan därmed inledas omgående. Dock är en fortsatt kunskapsuppbyggnad viktigt för att utveckla och optimera åtgärderna.
4. Kommittén befarar att avgiftssystem på kväveeffektivitet/kväveförluster på gårdsnivå kan bli tungrovt och orsaka icke produktivt merarbete för berörda myndigheter. Avgiftssystemet för att minska kväveläckaget bör göras så smidigt och tydligt som möjligt. Kommittén förordar att en avgift på handelsgödsel som sedan återförs till jordbruksnäringen i form av ett arealstöd, stöd för ekologiskt jordbruk eller annat som bidrar till att minska intensiteten i jordbruket och därmed läckaget.
5. Kommittén vill understryka vikten av att olika miljöförbättrande åtgärders effekt inte bara bedöms ur kostnadseffektivitetssynpunkt för det primära syftet utan att alla aspekter beaktas. Totalt torde kostnadseffektiviteten för en åtgärd öka om flera av de nationella miljömålen uppnås.
6. Kommittén anser att huvudproblemet att genomföra vattenvårdande åtgärder inte är av administrativ natur utan bristen på resurser och styrmedel.
7. Kommittén anser att för att det 50 % -iga reduktionsmålet skall kunna uppfyllas måste åtgärder även prioriteras till områden där det finns en stor potential för reduktion.
8. Kommittén saknar en utvärdering av effekten av tidigare utförda åtgärder och en tillbakablick över tidigare liknande utredningar.

Vattenkontrollen 1997

Vattenkontrollen omfattar månadsprovtagning av temperatur, pH, konduktivitet, syrgas, grumlighet, biologisk syreförbrukning, kväve och fosfor i 8 provpunkter. Dessutom tas veckoprover av kväve, fosfor och totalorganiskt kol som blandas för flödesproportionellt i två punkter. Analyserna används för beräkning av vattendragets transport av dessa ämnen. Tungmetaller och bekämpningsmedel provtas nära vattendragets mynning.

Sammanfattningen av vattenkontrollen under 1997 redovisas vid vårmötet eftersom nödvändiga flödesdata från SMHI först levereras under mars månad.

Utredningar och övrig provtagningsverksamhet

Dagvatten

Med anledning av dagvattenrapporten har provtagning av dagvatten utförts vid några dagvattenutsläpp. Inledande diskussioner med de tekniska förvaltningarna angående möjligheterna att förbättra dagvattenhanteringen har inletts.

Glyfosat och AMPA

I samband med den ordinarie provtagningen av bekämpningsmedel i augusti togs prov på glyfosat och nedbrytningsprodukten AMPA i Saxåns huvudfåra. Med anledning av att provet innehöll dessa substanser gjordes en provtagning på ytterligare fyra ytvatten och ett dagvatten den 7 och 8 oktober. Samtliga prover uppvisade halter av båda substanserna.

Lokala investeringsprogrammet

Med anledning av möjligheterna att söka statliga medel från det "Lokala investeringsprogrammet" lämnade Eslöv, Kävlinge, Landskrona och Svalövs kommuner in ansökningar angående handlingsprogrammet, dagvattenproblematiken och vattendragets naturvärden och rekreationspotential.

Information

Videofilm

Huvuddelen av arbetet med videofilmen om de västskånska vattendragens värden, historia, problem och framtid har slutförts. Projektet är ett samarbetsprojekt med övriga vattendragsorganisationer i västra Skåne och skall bestå av en allmän gemensam del samt en del som är speciell för varje vattendrag. Landstingets miljövårdsfond bidrar med en betydande finansiering av projektet.

Landskapsmodeller

Tillsammans med tekniska verken och "Firman" i Landskrona som administrerar arbetsmarknadsprojekt har kommittén tagit fram tre stycken modeller över ett landskap representativt för Saxån och Braån. Landskapen föreställer samma område under mitten av 1800-talet, 1990 och ett framtida landskap där natur- och vattenvårdande åtgärder är genomförda. Landskapsmodellerna som har storleken 1 x 2 m finns till utlåning.

"Saxån-Braåns ekomuseum"

Ett arbete med att revidera och öka informationsmängden i multimediapresentationen om Saxån och Braån som finns på Landskrona museum har inletts. Förutom att finnas tillgänglig på Landskrona museum skall informationen finnas tillgänglig på CD-rom och lämpliga delar även på internet.

Samverkansgrupper i små delavrinningsområden

Kommittén har fortsatt det inledda samarbetet med Malmöhus läns Hushållningssällskap, LRF, Skånska Lantmännen och Länsstyrelsens lantbruksenhet med syftet att informera om bekämpningsmedelsanvändning och verka för att så kallade samverkansgrupper i mindre delavrinningsområden bildas. Samverkansgrupper skall i bestå av lantbrukare (och eventuellt andra aktörer som påverkar vattendrag eller naturmiljön i vattendragets närhet) i mindre gemensamt delavrinningsområde. Gruppen kan bestå av ett tjugotal personer som samverkar för att nå bästa möjliga resultat i den egna bäcken.

Kurser om Säkert växtskydd och växtnäringsämnen har hållits 15 och 17 december respektive 26 november och 3 december.

En konferens om fynden av glyfosat och AMPA har även hållits på Rönnehälls bygdegård den 8 december.

Öresunds Kust och Våtmarksprojekt.

Samverkansgruppen "Öresunds Kust och våtmarksprojekt" har under året haft några sammanträden där representanter för kommittén medverkat. I gruppen ingår bl a representanter från vattendragsorganisationen i västra Skåne, länsstyrelsen, danska myndigheter, LRF och kommunförbundet. Samverkansgruppen skall verka för att närsaltbelastningen på havet och tillståndet i vattendragen förbättras. Anläggande av våtmarker, dammar och skyddszoner är en viktig metod för att reducera problemen i Öresundsregionen.

Västkustbanan

Diskussioner med Banverket om utformningen av utjämningsmagasin längs banvalLEN har genomförts. Utformningen av Välabäcken omläggning har diskuterats ingående och resulterat i att en gammal meanderfåra strax innan sammanflödet med Saxån skall återupprättas. Vidare skall Välabäcken meandras på konstgjord väg i de omlagda partierna. Den totala sträckningen av åfåran beräknas bli som den tidigare.

Projektering och åtgärder i vattendraget samt arbeten med vattendragets natur- och rekreationsvärden

Diskussioner kring möjligheterna att restaurera ett översilningssystem i Torrlösa och utnyttjandet av en tegelgrav norr om Svalöv har fortsatt respektive inletts. I privat regi har dammar anlagts kring Välabäcken. Arbetet för att verkställa Svalövssjön har fortsatt i Svalövs kommuns regi.

Under verksamhetsåret har Karin Emanuelsson informerat lantbrukare och markägare längs vattendraget om de naturvärden och den rekreationspotential som finns. Konkreta planer på enkla åtgärder som kan utföras för att öka natur- och rekreationsvärdena har utarbetats vid Häljarp, Marieholm, Gissleberga Asmundtorp och Norra Skrävlinge. Vid Norra Skrävlinge har ett arbetsmarknadsprojekt inletts för att genomföra några natur- och rekreationsbefrämjande åtgärder.

Handlingsprogram för vatten- och landskapsvård inom Saxån-Braåns avrinningsområde.

För att komma till rätta med problemen kring övergödningen av våra hav och vattendrag har en rad olika beslut fattats, på såväl internationell och nationell nivå som på regional och lokal nivå. Som ett led i uppföljningen av dessa beslut har Ekologgruppen AB genomfört en utredning att ge förslag på hur näringsämnesförlusterna från marken kan minskas, och hur landskapets förutsättningar för att hysa ett rikt djur- och växtliv kan förbättras, inom Saxån/Braåns avrinningsområde. Syftet med rapporten är därför att:

- Diskutera en långsiktig målsättning och ge förslag till åtgärder som minskar när-salttransporten ut i Öresund och som ger positiva effekter för landskapet och naturförhållandena inom Saxån-Braåns avrinningsområde
- Ge förslag till handlingsprogram för genomförande av föreslagna åtgärder
- Ange lägen inom området där det finns förutsättningar för anläggning av dammar/våtmarker

Rapporten har en allmän del där vi ger en kortfattad bakgrund samt förslag till målsättning, handlingsprogram, kostnader och ett sammanfattande åtgärdsförslag presenteras. I rapportens andra del presenteras åtgärdsförslaget i detalj uppdelat efter delavrinningsområden, totalt 9 st. Dessa är i sin tur indelade i 54 mindre delavrinningsområden och för dessa redovisas uppgifter om markanvändning, hydrologi, markläckage m m. Dessutom presenteras ett omfattande kartmaterial över undersökningsområdet. Tanken är att denna del skall vara "levande" och fyllas på med uppgifter om såväl förslag till nya lägen för åtgärder som genomförda åtgärder, allt eftersom arbetet fortskrider.

Åtgärdsförslaget är uppbyggd som en katalog över områden som är lämpliga att arbeta vidare med, vad gäller anläggning av dammar, våtmarker och skyddszoner. Underlaget till katalogen har erhållits genom informations- och diskussionsmöten med markägare i samarbete med berörda LRF-kretsar. Vid dessa möten har närvarande markägare fått möjlighet att göra en intresseanmälan. Totalt har ca 150 markägare informerats på detta sätt och av dessa har 55 stycken anmält sig som intresserade för åtgärder (i form av t ex dammar) på sina marker. Totalt har ett 70-tal objekt med en areal av ca 30 hektar kommit fram på detta sätt.

Kostnaderna för att genomföra hela handlingsprogrammet har beräknats totalt till 44,6 miljoner kronor räknat i 1994 års penningvärde. Handlingsprogrammet föreslås genomföras på en period av 12 år.

Under verksamhetsåret har kommittén tillskrivit de ingående kommunernas kommunstyrelser och hemställt om besked från respektive kommunstyrelse om:

1. Kommunen ställer sig bakom målsättningen i Saxån-Braåns vattenvårdskommittés handlingsprogram för vatten- och landskapsvård inom avrinningsområdet, och anser att det är viktigt att programmet genomförs.
2. Kommunstyrelsen är beredd att tillsammans med kommittén ansöker om medel från regeringen, eller andra lämpliga instanser, för att genomföra handlingsprogrammet för vatten- och landskapsvård i Saxån-Braåns avrinningsområde.

Samtliga kommunstyrelser ställer sig bakom handlingsprogrammet och anser att det är viktigt att programmet genomförs. Vidare är samtliga kommunstyrelser villiga att medverka i att ansöka om medel från regeringen eller andra lämpliga instanser.

Ekonomi

Budgetpost	Budgeterat 1997	Redovisat 1997
Årlig vattenkontroll	200 000:-	200 723:-
Dagvattenkontroll	65 000:-	65 000:-
Information	55 000:-	40 000:-
Vattenvård i delavrinningsområden	30 000:-	30 000:-
Vattenföring PULS	3 000:-	3000:-
Saxån-Braåns naturvärden och möjligheter till friluftsliv	30 000:-	52 282:-
Åtgärder - projektering mm	30 000:-	4044:-
Övriga kostnader	7 000:-	5223:-
Summa	420 000:-	400 272:-
Kostnad per kommun	105 000:-	100 068:-

Högni Hansson
sekreterare